

Šikanovanie v Anglicku

Carolyn Hamilton

Požaduje sa od škôl, aby zastavili šikanovanie?

I keď paragraf 154 Zákona o vzdelávaní z r. 1966 kladie zodpovednosť za disciplínu a správanie sa v školách na riaditeľov, tento paragraf nevyžaduje od škôl, aby mali písomne vypracovanú disciplinárnu stratégiu. Avšak smernice vydané Ministerstvom školstva v r. 1994 povzbudzujú riaditeľov k tomu, aby v spolupráci s ich riadiacimi orgánmi, personálom a rodičmi vyvinuli stratégiu celoškolského správania sa a prístupov, ktorým jasne rozumejú žiaci, rodičia a personál školy. Škola by podľa toho mala mať aj stratégiu proti šikanovaniu. Okrem toho odsek 56 tejto smernice hovorí, že personál musí konať a musí byť jasné, že koná prísne proti šikanovaniu všade, kde sa objaví. Stratégia správania sa v školách a príslušné normy správania sa musia preto odkazovať na šikanovanie. Školské propagačné materiály a iné dokumenty musia jasne uvádzať, že šikanovanie sa netoleruje. Tieto materiály musia tiež žiakom vysvetľovať, ako upozorniť personál na šikanovanie, ktoré sa riadne vyšetrí a urobia sa primerané opatrenia.

Jednotliví členovia personálu musia dávať pozor na znaky šikanovania a konať pevne a okamžite proti nemu.

Podrobnejšie praktické pokyny sú obsiahnuté v *Akcii proti šikanovaniu: Podporný balíček pre školy*. Tieto sa rozposlali všetkým anglickým školám v r. 1992. Avšak je dôležité poznamenať, že ani smernica v obežníku 8/94, *Správanie sa žiakov a disciplína* ani v *Akcii proti šikanovaniu* nie sú vytvorené právne povinnosti. Od školy sa *nevyžaduje* zákonom, aby mala politiku proti šikanovaniu, smernica iba veľmi *odporúča* takúto prax.

Sťažnosti

Nasleduje postup podávania sťažností. Ak vaše dieťa v škole šikanujú, musíte najprv podať neformálnu sťažnosť.

Podanie neformálnej sťažnosti

Krok 1: Rozprávanie s triednym učiteľom

Mali by ste:

- pokojne sa s dieťaťom porozprávať o jeho skúsenosti;
- urobiť si poznámky toho, čo dieťa hovorí - najmä mená, ako často sa šikanovanie objavuje, kde sa to stalo a čo sa stalo;
- ubezpečte dieťa, že spravilo dobre, keď povedalo o šikanovaní;
- vysvetlite dieťaťu, že ak sa niečo také vyskytne znovu, okamžite to má nahlásiť učiteľovi a vám;
- dať si schôdzku s triednym učiteľom;
- vysvetliť učiteľovi problém, ktorý má vaše dieťa.

Ale buďte realistický, pretože učiteľ alebo škola nebudú hneď ochotní vylúčiť "šikanujúcu" osobu zo školy po vašom prvom upozornení. Učiteľ by však mal vyšetriť vaše podozrenie a urobiť primerané kroky, aby vaše dieťa ochránil.

Pamätajte si:

- keď hovoríte s učiteľom, buďte konkrétny. Učiteľ nemusí vôbec tušiť, že vaše dieťa šikanujú a preto bude potrebovať dátumy, miesta, časy a mená ostatných zapojených detí, ak má šikanovanie zastaviť.
- Urobte si poznámky z rozhovoru s učiteľom a zapíšte si kroky, ktoré učiteľ chce spraviť.
- Mali by ste ostať so školou v kontakte a zistiť, či sa niečo zlepšilo, alebo či problém pokračuje.

Krok 2: Rozprávanie s riaditeľom

Riaditeľ má každodennú zodpovednosť za disciplínu v škole, za zabezpečenie noriem správania sa. Než pôjdete za riaditeľom:

- dohodnite si s ním schôdzku;
- vyžiadajte si školskú disciplinárnu politiku, všeobecné zásady, ktoré vydal nadriadený orgán a politiku šikanovania;
- Pripravte si údaje o prípade šikanovania - mená, miesto, čas;
- Pri stretnutí s riaditeľom nebuďte agresívny a antagonistický;
- Žiadajte riaditeľa, aby vás informoval o postupe;
- Ak sa vyskytne prípad šikanovania znovu, okamžite vyhľadajte riaditeľa.

Ak riaditeľ nevyrieši váš problém alebo sa nebudete cítiť uspokojený s podniknutými krokmi, musíte podať formálnu žiadosť.

Podanie formálnej sťažnosti

Krok 3: Zistiť postup formálneho podávania sťažností

Postupy podávania sťažností sa môžu líšiť v každej škole, ale existujú spoločné prvky, ktoré sú uvedené vo vzorovom liste.

Vážený predseda (školskej rady)

.....
.....

Vážený predseda,

Podávam týmto formálnu sťažnosť. Moja dcéra, S.J., trpí už vyše trojmesačným šikanovaním. Ide o nasledujúce prípady:

(treba uviesť prípady šikanovania)

sťažoval som sa triednemu učiteľovi a riaditeľovi niekoľko ráz.

Moja dcéra trpí úzkosťou a bojí sa chodiť do školy. Žiadam o riadne a dôkladné vyšetrenie týchto prípadov šikanovania. Prosím, dajte mi vedieť, čo podniknete s uvedeným prípadom šikanovania a ako zabezpečíte, aby moje dieťa nebolo v budúcnosti šikanované.

S úctou,

Krok 5: Sťažnosť miestnemu školskému úradu

Krok 6: Sťažnosť ministrovi školstva

Sťažnosť ministrovi školstva sa podáva v obmedzených prípadoch ako posledná možnosť, keď sťažovateľ vyčerpal všetky iné postupy.

Krok 7: Sťažnosť miestnemu ombudsmanovi

Rodičia sa môžu obrátiť aj na ombudsmana, ale jeho možnosti vyšetrovania sú obmedzené. Ombudsman môže iba vyšetriť spôsob, akým škola riešila prípad, či niečom nezlyhala. Nemôžu konať len preto, že rodičia nesúhlasia s opatreniami školy.

Stiahnutie dieťaťa zo školy

Právne centrum detí dostáva nepočítané množstvo otázok od rodičov, ktorí buď stiahli alebo zvažujú stiahnutie dieťaťa zo školy, kde ho šikanujú. Podľa zákona o vzdelávaní z r. 1996 majú rodičia zákonnú povinnosť zabezpečiť, aby sa ich deťom dostalo riadne vzdelanie vhodné pre ich vek a schopnosti, či to bude v škole alebo mimo školy.

Povolenie domáceho vzdelávania

Zákon umožňuje rodičom, aby nechali svoje dieťa doma, za predpokladu, že bude úroveň vzdelávania uspokojivá. Existuje veľa organizácií, ktoré môžu pomôcť rodičom s materiálmi a morálnou podporou.

Flexibilné vzdelávanie

Niektorí rodičia a deti sú toho názoru, že dieťa by malo chodiť do školy iba čiastočne, možno kým opäť získa sebedomie a kým sa vyriešia problémy. Ak škola súhlasí, dieťa môže chodiť do školy len niektoré dni a ostatné dni sa vzdeláva doma.

Súdna žaloba

Ak zlyhajú všetky iné spôsoby, rodičia môžu zvážiť súdnu žalobu. Pred začatím takéhoto kroku je dobré poradiť sa s právnym zástupcom.

Trestný zákon

Niektoré formy šikanovania môžu byť predmetom trestného stíhania. Keď je dieťa šikanované a šikanujúci sa mu vyhráža, šikanujúci môže byť obvinený z činu "vyhrážania". Ak je dieťa napádané fyzicky alebo sexuálne, šikanujúci môže byť tiež obvinený.

Nezabudnite však, že polícia nemôže obviniť šikanujúcu osobu zo spáchania trestného činu bez dôkazov. Preto, ak vášmu dieťaťu ublížili, vezmite ho k lekárovi a nechajte si vyhotoviť lekárske potvrdenie.

Zanedbanie

Rodičia, ktorí konajú v mene svojho šikanovaného dieťaťa, môžu žalovať školu aj učiteľov za psychické škody alebo telesné zranenia, ktoré dieťa utrpelo v dôsledku zanedbania ochrany žiakov pred šikanovaním. Zanedbanie vzniká vtedy, keď dieťa nedostane patričnú opateru. Zákon o zanedbaní je veľmi komplexný a pred súdom treba dokázať, že dieťa bolo šikanované, že učiteľ alebo škola sa majú postarať o dieťa, že šikanované dieťa utrpelo v

dôsledku šikanovania škodu, že učiteľ alebo škola mohli predvídať, že dieťa môže trpieť, že dieťa trpelo najmä zo zanedbania povinnosti učiteľa alebo školy starať sa oň.

Ublíženie

Civilná žaloba sa môže tiež podať proti šikanujúcej osobe. Avšak treba dokázať, že šikanujúci sa vyhrážal uplatnením sily, alebo že šikanujúci udrel druhú osobu, alebo niečo do nej hodil, odtiahol stoličku, aby dieťa spadlo a podobne. Je treba dokázať, že išlo o úmysel ublížiť.

Šikanovanie mimo školy

Často sa šikanovanie odohráva mimo školy. V takýchto prípadoch nie je jasné, do akej miery má škola zakročiť.

Disciplinárne opatrenie

Predstavitelia školy často hovoria rodičom, že škola nemôže zasiahnuť, keď sú deti šikanované cestou do školy alebo zo školy. Súd však vyniesol rozhodnutie, že učiteľ má právo žiadať disciplínu od žiaka aj mimo školských priestorov. Škola môže aj vylúčiť žiaka za šikanovanie mimo školy.